

DENEYSEL TASARIM METODOLOJİSİNİN ÖZEL GEREKSİNİMLİ BEBEKLER İÇİN GİYSİ TASARIMI SÜRECİNE UYARLANMASI

Nezla ÜNAL^{1*}
Saliha AĞAÇ²

¹Pamukkale Üniversitesi, Denizli Teknik Bilimler MYO Tasarım Bölümü Moda Tasarımı, Denizli, Türkiye
²Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi Moda Tasarımı, Ankara, Türkiye

Gönderilme Tarihi / Received: 22.04.2025

Kabul Tarihi / Accepted: 07.11.2025

ÖZ: Özel gereksinimli bebeklere yönelik giysi tasarım çalışması içerisinde bakımından önemli bulunan bu çalışma, deneysel tasarım metodolojisi bağlamında karma yöntem ile hazırlanmış olup tarama, içerik analizi ve uygulama modelleri birlikte kullanılmıştır. Çalışmanın temel amacı, deneysel tasarım metodolojisinin, giysi tasarımına nasıl aktarılacağına analizi ve uygulanma süreçlerinin ortaya koyulmasıdır. Çalışmanın alt amacı ise deneysel tasarım aşamalarına göre şekillendirilmiş ve ilk aşama olan problem seçmede “Deneysel tasarım metodolojisi kapsamında özel gereksinimli bebekler için giysi tasarımının nasıl olması gerektiği” araştırma konusu ve kapsamında şekillendirilmiştir. Faktörleri, seviyeleri ve aralıkları seçmede özel gereksinimi bulunan beden hareketi kısıtlı 0-36 ay arası bebekler seçilmiş ve bu bebeklerin aileleri, bakıcıları ve sağlık kuruluşlarında bu bebeklerin bakımına destek sağlayan sağlık personeli araştırmaya dahil edilmiştir. Çıktı değişkenlerinin seçilmesinde bu bebeklere bakım sağlayan 52 aile bireyi ve 38 sağlık personelinin tasarım kriterleri ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Ayrıca yarı yapılandırılmış görüşme formu ile belirlenen sorunların kök nedenlerine inebilmek için 15 kişi ile odak grup görüşmesi yapılmıştır. Katılımcıların görüşleri bir rapor haline getirilmiştir. Deney tasarımını seçmede 6 adet eskiz çizimi ile 6 adet modelden model geliştirme çizimleri yapılmıştır. Bu çizimlerden malzeme, form, tasarım ve inovasyon özellikleri bakımından tasarım kriterlerini karşılayan 3 modelin numune üretimi gerçekleştirilmiştir. Pilot çalışmalar planlanmıştır. Deneyi gerçekleştirmede tasarım doğrulaması yapılabilmesi için 4 özel gereksinimli bebek ile giyim denemeleri gerçekleştirilmiş, katılımcıların numune giysiler ile ilgili görüşleri değerlendirme formu ile toplanmış, bulgular değerlendirilmiştir. Sonuç aşamasında ise deneysel tasarım yönteminin giysi tasarım sürecine uyarlanabildiği ve olumlu katkılar sağladığı, süreç boyunca sınırlılıkları netleştirdiği, farklı değişkenlerin göz ardı edilmesinin önüne geçtiği ortaya çıkarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Deneysel tasarım, giysi tasarımı, özel gereksinimli bebek, kullanıcı odaklı tasarım.

ADAPTING EXPERIMENTAL DESIGN METHODOLOGY TO THE GARMENT DESIGN PROCESS - CLOTHING DESIGN EXAMPLE FOR BABIES WITH SPECIAL NEEDS

ABSTRACT: This study, which is important in terms of including clothing design studies for babies with special needs in the context of experimental design methodology, was prepared with mixed method and screening, content analysis and application models were used together. The main purpose of the study is to analyze how the experimental design methodology will be transferred to clothing design and to reveal the implementation processes. The sub-objective of the study was shaped according to the stages of experimental design, and in the first stage, problem selection, the research topic and scope of the study was shaped as “How clothes should be designed for babies with special needs within the scope of experimental design methodology”. In selecting factors, levels and ranges, infants with special needs and limited body movement between 0-36 months were selected and their families, caregivers and health personnel who support the care of these infants in health institutions were included in the research. A semi-structured interview form was used to determine the views of 52 family members and 38 health personnel who provide care for these infants on design criteria in the selection of outcome variables. In addition, a focus group interview was conducted with 15 people in order to get to the root causes of the problems identified in the semi-structured interview form. The opinions of the participants were reported. In selecting the experimental design, 6 sketch drawings and 6 model development drawings were made. From these drawings, 3 models that met the design criteria in terms of material, form, design and innovation features were produced as samples. Pilot studies were planned. Clothing trials were carried out with 4 babies with special needs in order to verify the design of the experiment, the opinions of the participants about the sample clothes were collected with an evaluation form, and the findings were evaluated. In the conclusion stage, it was concluded that the experimental design method can be adapted to the garment design process and provides positive contributions, clarifies the limitations during the process, and prevents different variables from being ignored.

Keywords: Experimental design, garment design, baby with special needs, user-oriented design

*Sorumlu Yazarlar/Corresponding Authors: nezlaunal@pau.edu.tr

DOI: <https://doi.org/10.7216/teksmuh.1681829>

www.tekstilvemuhendis.org.tr